

Svenska

Svenska språket är ett redskap, som hjälper dig reflektera, kommunicera och utveckla kunskap. Genom ditt språk kan du uttrycka din personlighet. Genom att läsa, se film och t ex ta del av text och bild på Internet, lär du känna din omvärld, dina medmänniskor – och dig själv!

Vad är syftet med ämnet svenska?

Tanken med ämnet är att du ska få möjlighet att utveckla din förmåga att kommunicera i tal och skrift, samt att läsa och arbeta med olika slags texter. I mötet med texterna/berättelserna vill vi att du sätter innehållet i relation till dina *egna* erfarenheter, dina *egna* intressen, och din *egen* utbildning.

Du kommer att få utveckla din förmåga att använda böcker, film, tidningar, Internet osv. för att lära känna dig själv men också för att bättre förstå andra människors erfarenheter, livsvillkor, tankar och drömmar. Förhoppningen är att du ska utmanas till nya tankesätt och se nya perspektiv!

Du lär även känna ditt modersmål bättre, och får kunskap om hur det är uppbyggt, vilket ursprung det har och vilka språkliga variationer som förekommer i vårt land.

Genom undervisningen kommer du även att bli bättre på att söka, sammanställa och kritiskt granska information.

Samarbete med andra

Genom många olika slags övningar i att tala, läsa, skriva och lyssna, kommer du att ges möjlighet att värdera dina kamraters texter och framställningar. Du kommer själv också att bearbeta dina egna texter och framställningar efter egna men också dina kamraters värderingar och råd.

Personlig utveckling

Genom att läsa, skriva, lyssna och tala kommer du att utvecklas som människa. Du kommer att känna dig tryggare med dig själv och lita mer på din språkförmåga. De språkliga redskap du får med dig kommer att hjälpa dig i framtiden – både i arbete och studier, i vardags- och samhällsliv!

Svenska 1 - *skriva*

Du får möjlighet att utveckla:

- kunskaper om språkriktighet i text samt förmåga att utforma texter som fungerar väl i sitt sammanhang.
- kunskaper om hur du på ett strukturerat och metodiskt sätt kan planera och genomföra skriftlig framställning som tar hänsyn till syfte, mottagare och kommunikationssituation i övrigt.
- kunskaper om det svenska språkets uppbyggnad
- förmågan att läsa, arbeta med, reflektera över och kritiskt granska texter samt producera egna texter med utgångspunkt i det lästa.

CENTRALT INNEHÅLL	KUNSKAPSKRAV	Exempel på uppgifter / övningar
<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig framställning av texter för kommunikation, lärande och reflektion. • Språkriktighet, dvs. vilka språkliga egenskaper och textegenskaper i övrigt som en text bör ha för att fungera väl i sitt sammanhang. • Argumentationsteknik och skriftlig framställning av argumenterande text. • Grunderna i den retoriska arbetsprocessen. • Bearbetning, sammanfattning och kritisk granskning av sakprosatext. Citat- och referatteknik. Grundläggande källkritik.	<p>E: Du skriver argumenterande text och andra typer av texter, som är sammanhängande och begripliga samt till viss del anpassade till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Du följer i huvudsak skriftspråkets normer för språkriktighet.</p> <p>Du läser, reflekterar över och gör enkla sammanfattningar av sakprosatexter samt skriver egna texter som anknyter till det lästa. I ditt arbete värderar och granskar du med viss säkerhet källor kritiskt samt tillämpar grundläggande regler för citat- och referatteknik.</p> <p>C: Du skriver argumenterande text och andra typer av texter, som är sammanhängande och begripliga samt anpassade till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Dispositionen i den skriftliga framställningen är tydligt urskiljbar. Du följer i huvudsak skriftspråkets normer för språkriktighet, och språket är varierat och delvis välformulerat.</p> <p>Du läser, reflekterar över och gör sammanfattningar av texter samt skriver egna texter som lyfter fram huvudtanken i det lästa. I ditt arbete värderar och granskar du med viss säkerhet källor kritiskt samt tillämpar grundläggande regler för citat- och referatteknik.</p> <p>A: Du skriver argumenterande text och andra typer av texter, som är sammanhängande, begripliga och väldisponerade samt anpassade till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Du följer i huvudsak skriftspråkets normer för språkriktighet, och språket är varierat och innehåller goda formuleringar.</p> <p>Du läser, reflekterar över och gör sammanfattningar av texter samt skriver egna texter som lyfter fram huvudtanken i det lästa och ger nya, relevanta perspektiv. I ditt arbete värderar och granskar du med säkerhet källor kritiskt samt tillämpar grundläggande regler för citat- och referatteknik.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Referat • Recension • Fri uppsats • Brev • Blogg • Insändare • Debattartikel • Styckeindelning • Textbindning • Sammanhangsord • Disposition • Argumentation • Meningsbyggnad • Språkriktighet • Ordkunskap • Källkritik • Informationssökning • Grammatik

Svenska 1 - *tala*

Du får möjlighet att utveckla:

- förmågan att tala inför andra på ett sätt som passar i situationen, samt att delta på ett konstruktivt sätt i förberedda samtal och diskussioner.
- kunskaper om hur du på ett strukturerat och metodiskt sätt kan planera och genomföra muntlig framställning som tar hänsyn till syfte, mottagare och kommunikationssituation i övrigt.

CENTRALT INNEHÅLL	KUNSKAPSKRAV	Exempel på uppgifter / övningar
<ul style="list-style-type: none"> • Muntlig framställning med fokus på mottagaranpassning:<ul style="list-style-type: none"> - Faktorer som gör en muntlig presentation intressant och övertygande. - Användning av presentationstekniska hjälpmedel som stöd för muntlig framställning. - Olika sätt att lyssna och ge respons som är anpassad till kommunikationssituationen. • Argumentationsteknik • Grunderna i den retoriska arbetsprocessen	<p>E: Du förmedlar muntligt, i förberedda samtal och diskussioner, egna tankar och åsikter samt genomför muntlig framställning inför en grupp. Detta gör du med viss säkerhet. Den muntliga framställningen är sammanhängande och begriplig. Språket är till viss del anpassat till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Vidare använder du med viss säkerhet något presentationstekniskt hjälpmedel.</p> <p>C: Du förmedlar muntligt, i förberedda samtal och diskussioner, egna tankar och åsikter på ett nyanserat sätt samt genomför muntlig framställning inför en grupp. Detta gör du med viss säkerhet. Den muntliga framställningen är sammanhängande och begriplig, och dispositionen tydligt urskiljbar. Språket är ledigt och anpassat till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Du har viss åhörarkontakt. Vidare använder du med viss säkerhet något presentationstekniskt hjälpmedel som stöder och tydliggör den muntliga framställningen.</p> <p>A: Du förmedlar muntligt, i förberedda samtal och diskussioner, egna tankar och åsikter på ett nyanserat sätt samt genomför muntlig framställning inför en grupp. Detta gör du med säkerhet. Den muntliga framställningen är sammanhängande, begriplig och väldisponerad. Språket är ledigt och anpassat till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Du har god åhörarkontakt. Vidare använder du med säkerhet något presentationstekniskt hjälpmedel som stöder, tydliggör och är väl integrerat i den muntliga framställningen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samtal och diskussion • Muntlig framställning inför grupp • Berätta • Beskriva • Informera • Instruera • Lyssna och ge respons • Grundläggande retorik • Presentationsteknik • Argumentationsteknik • Debatt

Svenska 1 – litteratur, film m.m.

Du får möjlighet att utveckla:

- kunskaper om centrala svenska och internationella skönlitterära verk och författarskap samt förmåga att sätta in dessa i ett sammanhang.
- kunskaper om genrer samt berättartekniska och stilistiska drag, dels i skönlitteratur från olika tider, dels i film och andra medier.
- förmågan att läsa, arbeta med och reflektera över skönlitteratur från olika tider och kulturer författade av såväl kvinnor som män samt producera egna texter med utgångspunkt i det lästa.

CENTRALT INNEHÅLL	KUNSKAPSKRAV	Exempel på lektionsinnehåll, uppgifter / övningar
<ul style="list-style-type: none"> • Skönlitteratur, författad av såväl kvinnor som män, från olika tider och kulturer. • Centrala motiv, berättarteknik och vanliga stildrag i fiktivt berättande, till exempel i skönlitteratur och teater samt i film och andra medier.	<p>E: Du kan översiktligt återge innehållet i några centrala svenska och internationella skönlitterära verk och annat berättande. Dessutom kan du översiktligt redogöra för några samband mellan olika verk genom att ge exempel på gemensamma teman och motiv. Du återger någon iakttagelse och formulerar egna tankar med utgångspunkt i berättandet.</p> <p>C: Du kan översiktligt återge innehållet i några centrala svenska och internationella skönlitterära verk och annat berättande. Du reflekterar också över innehåll och form med hjälp av några berättartekniska och stilistiska begrepp. Dessutom kan du utförligt redogöra för några samband mellan olika verk genom att ge exempel på gemensamma teman och motiv. Du återger några iakttagelser och formulerar välgrundade egna tankar med utgångspunkt i berättandet.</p> <p>A: Du kan översiktligt återge innehållet i några centrala svenska och internationella skönlitterära verk och annat berättande. Du reflekterar också över innehåll och form med hjälp av några berättartekniska och stilistiska begrepp. Dessutom kan du utförligt redogöra för några samband mellan olika verk genom att ge exempel på gemensamma teman och motiv. Du återger några iakttagelser och formulerar välgrundade egna tankar med utgångspunkt i berättandet samt relaterar innehållet i berättandet på ett relevant sätt till allmänmänskliga förhållanden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Läsning av textutdrag och hela verk • Högläsning • Film o Teater • Dikter • Recensioner • Textanalys • Stilistiska termer • Litteraturhistoria • Genrer • Berättarteknik • Samtal kring texter

Svenska 1 – *Språklig variation*

Du får möjlighet att utveckla:

- kunskaper om språkförhållanden i Sverige och övriga Norden samt det svenska språkets ursprung.
- förmågan att reflektera över olika former av språklig variation.
- kunskaper om det svenska språkets uppbyggnad

CENTRALT INNEHÅLL	KUNSKAPSKRAV	Exempel på lektionsinnehåll, uppgifter / övningar
<ul style="list-style-type: none"> • Grundläggande språkliga begrepp som behövs för att på ett metodiskt och strukturerat sätt tala om och analysera språk och språklig variation samt diskutera språkriktighetsfrågor. • Dialekter och språklig variation i talat och skrivet språk som hänger samman med till exempel ålder, kön och social bakgrund. Skillnader mellan formellt och informellt språkbruk samt attityder till olika former av språklig variation.	<p>E: Du kan göra enkla reflektioner över hur språklig variation hänger samman med talare och kommunikationssituation samt ge exempel på hur språk och språkbruk kan markera avstånd och samhörighet. Dessutom resonerar du översiktligt om attityder till någon form av språklig variation.</p> <p>C: Du kan göra välgrundade reflektioner över hur språklig variation hänger samman med talare och kommunikationssituation samt ge exempel på och diskutera hur språk och språkbruk kan markera avstånd och samhörighet. Dessutom resonerar du översiktligt, utifrån några olika perspektiv, om attityder till några olika former av språklig variation.</p> <p>A: Du kan göra välgrundade och nyanserade reflektioner över hur språklig variation hänger samman med talare och kommunikationssituation samt ge exempel på och nyanserat diskutera hur språk och språkbruk kan markera avstånd och samhörighet. Dessutom resonerar du utförligt, utifrån flera olika perspektiv, om attityder till flera olika former av språklig variation.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sociolekter • Teknolekter • Manligt o Kvinnligt språk • Dialekter • Språkhistoria • Formellt och informellt språk • Språkanalys • Lyssna och undersöka • Samtal och redovisningar